

Upphandlingsplan 2023-2024

Servicenämnden

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Största inköpsområden år 2021.....	4
Största inköpsområden 2021.....	4
Planerade upphandlingar över tröskelvärdet 2023-2024.....	5
Planerade upphandlingar (2023-2024).....	5
Beskrivning av systematiskt hållbarhetsarbete i upphandlingar.....	6
Produkt och verksamhetsområden där nya inköpslösningar efterfrågas	10
Produkt och verksamhetsområden där mer hållbara inköp efterfrågas.....	12

Inledning

I budget 2018 beslutade kommunfullmäktige att stadens inköpsverksamhet, genom en tydlig politisk styrning, ska användas som strategiskt verktyg för att bidra till fler och bättre innovationer och att vidareutveckla det påbörjade arbetet med att uppnå sociala och miljömässiga mål. Den utredning som följde visade att ökad politisk styrning på nämnds- och koncernnivå kräver gemensam rapportering och planering av strategiskt angelägna upphandlingar, innovativa upphandlingar och hållbara inköp.

Samtliga nämnder ska med anledning av kommunfullmäktiges beslut årligen redovisa aktuell inköpsstatistik, planerade upphandlingar (över tröskelvärdet), hur hållbarhetshänsyn säkras i nämndens inköp och upphandlingar samt eventuella produkt- eller verksamhetsområden där mer hållbara och/eller innovativa inköpslösningar efterfrågas.

Nämndernas upphandlingsplaner ska ligga till grund för stadens gemensamma planering av strategiskt viktiga inköpsprojekt. Upphandlingsplanen kommer att redovisas för kommunstyrelsen.

Inom servicenämnden gör stadsfastigheter de största upphandlingarna. De redovisar sitt arbete med klimatneutral upphandling under rubriken *Beskrivning av systematiskt hållbarhetsarbete i upphandlingar*.

Största inköpsområden år 2021

Stadskontoret arbetar aktivt med att upphandla kommunövergripande (kö) ramavtal inom samtliga inköpsområden i staden, och antalet ramavtalsområden ökar ständigt. Enligt Malmö stads *Inköpspolicy* är det respektive nämnds ansvar att inköp och upphandlingar sker enligt gällande regelverk och att kommunövergripande avtal nyttjas då hög avtalstrohet eftersträvas. För de behov som inte täcks av kommunens kommunövergripande ramavtal ska förvaltningsspecifika avtal användas. Alternativt ska avtal som samordnats av annan part, till exempel Skånes Kommuner eller ADDA, nyttjas.

För att få en överblick över stadens värdemässigt största inköpsområden ska respektive förvaltning redogöra för sina största inköpsområden år 2021 (tkr). Här ingår ej inköp via kommunövergripande avtal som exempelvis livsmedelsavtalet.

Största inköpsområden 2021

Inköpsområde	Inköp från förvaltningsspecifika avtal (tkr)
Upphandling av byggentreprenader (2021 till 2022/2023)	1 200 000
Avrop av serviceentreprenader från ramavtal	260 000
Avrop av konsulttjänster från ramavtal (bygg/fastighetsförvaltning)	106 000
Driftentreprenader (avrop gjort 2021 till 2022/2023)	116 000
Träd, buskar och örtartade växter	45 000
Installation av brandlarm och talstyrt utrymningslarm	40 000
Schakt, stensättning, stor- och smågatsten	30 000
Klippning av Bruksgräs	27 000
Tjänstecyklar - El- & Taxicyklar	22 000
Betongvaror, Markbeläggning	16 000
Liftar	15 000
Ramavtal entreprenad fastighetsautomation och hissunderhåll	14 000
Storköksutrustning	12 000
Specialistkonsulttjänster gällande bygg	12 000
Drivmedel	10 000

Planerade upphandlingar över tröskelvärdet 2023-2024

För att kunna fatta stadsövergripande strategiska beslut kring upphandlingar behöver kommunstyrelsen en sammanställning av samtliga större upphandlingar som planeras i respektive nämnd. Nedan ska nämnden därför redogöra för samtliga planerade upphandlingar, över tröskelvärdet, år 2023 - 2024 samt uppskattat kontraktsvärde för dessa.

Planerade upphandlingar (2023-2024)

Planerad upphandling	Kontraktsvärde (tkr)
Byggtreprenader	3 000 000
Ramavtal byggserviceentreprenader	640 000
Skolskjuts på uppdrag från skolförvaltningarna	125 000
Storköksutrustning	75 000
Spolbilstjänster, underhåll efter avrop	60 000
Nytt ärendehanteringssystem	48 000
Fordon 18 färdtjänstbussar	27 000
Livsmedelstransporter	26 000
Ny telefonlösning	24 000
Skadedjurssanering	24 000
Ramavtal markmiljökonsulttjänster	20 000
Brandsläckare, reservdelar och tillbehör	8 000
Utplanteringsväxter 130 000 styck /år	8 000
Ramavtal styr-, regler- och övervakningskonsulttjänster	8 000
Drift (tillsyn, skötsel, avhjälpande underhåll) kylanläggningar	6 000
Klottersanering	4 000
Anskaffning av integrationsplattform (under utredning)	3 000

Beskrivning av systematiskt hållbarhetsarbete i upphandlingar

Den 1 juli 2023 planeras lagen om offentlig upphandling att ändras. Av lagändringen följer att staden ska beakta miljömässiga och sociala hållbarhetsaspekter i varje upphandling. Samma skyldigheter följer även av andra lagregleringar och styrdokument såsom Agenda 2030, barnkonventionen och stadens miljöprogram och inköspolicy.

Ett systematiskt angreppssätt är avgörande för att säkra att hållbarhetshänsyn tas i varje upphandling. Nedan ska nämnden därför redogöra för hur de systematiskt arbetar med hållbarhetshänsyn.

Nytt för årets rapportering är att nämnden ska beskriva vilka hållbarhetskrav som ställts i tidigare genomförda upphandlingar och inte vilka krav som planeras i kommande upphandlingar. Detta för att krav som regel bestäms i det operativa skedet i en upphandling snarare än innan processen är i gång.

Stadskontorets upphandlingsenhet ansvarar för att säkerställa hållbarhetskrav i kommunövergripande upphandlingar/avtal. Redovisning av hållbarhetskrav i dessa upphandlingar/avtal svarar Stadskontoret för. När det gäller de upphandlingar som sker via ADDA (f.d. SKL Kommentus), Kammarkollegiet eller Skånes kommuner behöver förvaltningen inte redogöra för de hållbarhetskrav som ställts.

För förvaltningsspecifika upphandlingar som genomförs av egen personal eller via internt/externt ombud, ligger ansvaret för att uppnå en viss hållbarhetsstandard på den enskilda förvaltningen. Den följande redogörelsen avser således förvaltningsspecifika upphandlingar såväl under som över tröskelvärde och kopplar an till stadens skyldigheter att uppfylla såväl miljöprogrammet som lagkrav. Direktupphandlingar undantas i denna redogörelse.

Stadsfastigheters enheter för förvaltning respektive byggprojekt genomför i egen regi två typer av upphandlingar inom byggsektorn, dels ramavtal dels entreprenadupphandlingar. Här beskrivs deras arbete med klimatneutrala upphandlingar.

Stadsfastigheter förvaltningsenheten har med stöd av stadskontoret tagit fram underlag för upphandling av driftavtal och marskötselavtal och avtal har nyligen slutits inom dessa båda områden. I båda dessa avtal finns tydliga kravställningar kopplade till klimateffektiv fastighetsförvaltning, så som möjlig användning av eldrivna fordon, val av drivmedel etc. Det finns även tydliga krav på entreprenörerna att de tillsammans med stadsfastigheter under avtalstiden vidareutvecklar stadsfastigheters cirkulära arbete genom bland annat utökat fokus på reparationer och komponentbyten i första hand (utvärdera denna möjlighet innan produktbyten), interna lager för återbrukade produkter, utvecklad samverkan med Malmö Återbyggdepå etc.

Stadsfastigheter byggprojektenheten handlar upp ramavtal dels för arkitekter och tekniska konsulter dels ramavtal för entreprenadservice.

Avseende arkitekterna och de tekniska konsulterna, där merparten av ramavtalen har handlats upp under 2020 och 2021, ingår det i avtalen kravskrivningar avseende klimatkalkyler, återbruksinventering och främjande av minskad klimatpåverkan gällande föreskrivna material och utförande. Erfarenhet av och resonemang kring klimatneutralitet i referensprojekt kan även vara ett utvärderingskriterium vid upphandling av vissa konsulttjänster.

Stadsfastigheter har tillsammans med ramavtalskonsulterna under det senaste året exempelvis utfört ett par parallella projekteringar inom programskedet för att utreda effekter av trä respektive betong som val för stomme i byggnaden.

Ramavtalen för entreprenadservice innehåller kravställning att möjliggöra ett främjande av återbruk för olika byggprodukter för att därigenom minska miljöpåverkan. Denna återbrukssektor är under stark

utveckling och förhoppningen är kunna använda kravställningen i större omfattning under återstoden av ramavtalsperioderna.

Huvudparten av stadsfastigheters entreprenadupphandlingar är utförandeentreprenader vilket medför att ett projekts klimateffektivitet baseras på de handlingar som arkitekter och tekniska konsulter tar fram under projektering. Detta innebär att kravställningen i dessa ramavtal är det grundläggande steget för att genomföra klimateffektiva entreprenadupphandlingar.

Servicenämnden har beslutat om en målindikator om nytt arbetssätt gällande entreprenadupphandlingar över 50 miljoner kronor. Utifrån den indikatorn har stadsfastigheter beslutat att ta fram ett målvärde gällande klimatpåverkan. Detta målvärde är baserat på referensvärden som är framtagna av Boverket. Utifrån dessa ska klimatpåverkan från stadsfastigheters byggprojekt som upphandlas under 2022 och framåt minska med 10% i samtliga projekt där ibruktagande sker fram till och med 2025, samt med 25% i projekt där ibruktagande sker efter 2025. För att möjliggöra minskning av klimatpåverkan till dessa nivåer är måltalen också en ingående förutsättning i projekteringen av framtida byggnader. Bland annat klimatkalkyler används som ett verktyg under hela projekteringsprocessen för att identifiera möjligheter för klimateffektivisering.

Under 2022 har stadsfastigheter genomfört rivning av svävarterminalen på uppdrag av fastighets- och gatukontoret, med fokus på återbruk av material. Pilotprojektet har skapat värdefulla erfarenheter kring cirkulär rivning. Befintliga avtal med byggserviceentreprenörer innehåller skrivningar kring återbruk och kommande avrop utifrån detta avtal kan framåt innehålla ett ökat fokus på demontering för att möjliggöra återbruk samt användning av återbrukade produkter.

Byggsektorn har på senare år lagt ett allt större fokus på minskad miljöpåverkan som till exempel det arbete som pågår inom LFM30 (Lokal färdplan för klimatneutral bygg- och anläggningssektor i Malmö). Detta medför att stadsfastigheter framöver troligtvis kommer att genomföra fler entreprenadupphandlingar som totalentreprenad med klimatneutralitet som ett tyngre utvärderingskriterium. Verksamheten ser möjligheter i att kunna ta del av och dra nytta av byggsektorns innovativa förmåga inom klimatområdet.

Klimatkrav

Klimatkrav som tillämpats i upphandlingar det senaste året	Ställer ni kravet regelmässigt?		
	Ja	Nej	Ej relevant
Produkter/material med lägre klimatpåverkan vid tillverkning (exempel växtbaserade livsmedel)	X		
Energieffektiva produkter/byggnader	X		
Krav på förnybar energi vid produktion av produkt/bygg och anläggning	X		
Hållbarhetsmärkning innehållandes klimatkrav	X		
Tak för maximalt CO ₂ -utsläpp vid nybyggnation	X		

Tak för maximalt CO₂-utsläpp vid nybyggnation reglerar produkter/material med lägre klimatpåverkan i byggentreprenader.

Kemikaliekrav

Kemikaliekrav som tillämpats i upphandlingar det senaste året	Ställer ni kravet regelmässigt?		
	Ja	Nej	Ej relevant
Upphandlingsmyndighetens kemikaliekrav	X		

Hållbarhetsmärkning innehållandes kemikaliekra	X		
Krav för att minska spridning av mikroplaster	X		
Miljöbedömning utifrån BASTA nivå BASTA, SundaHus nivå C+ eller Byggvarubedömningen nivå Accepteras	X		
Kemikaliekra från "Gemensamma miljökra för entreprenader"	X		

Cirkulära kra

Cirkulära kra som tillämpats i upphandlingar det senaste året	Ställer ni kravet regelmässigt?		
	Ja	Nej	Ej relevant
Välja återbrukade produkter	X		
Välja produkter/material som kan återvinnas/återbrukas längre fram	X		
Välja flergångsalternativ framför engångsalternativ	X		
Reparationsmöjligheter	X		
Cirkulär avyttring (ex. skapa system för att avyttra till återanvändning/materialåtervinning)	X		
Efterfråga återvunnet material	X		

Krav för hållbar mobilitet, minskat buller och minskade luftföroreningar

Kra för hållbar mobilitet, minskat buller och minskade luftföroreningar som tillämpats i upphandlingar det senaste året	Ställer ni kravet regelmässigt?		
	Ja	Nej	Ej relevant
Cykeltransporter		X	
Förnybara drivmedel – transporter och arbetsfordon	X		
El, biogas eller vätgasfordon		X	
Möjliggöra resor i linje med stadens resepolicy	X		
Euroklass-kra och utsläppskra på arbetsmaskiner	X		

Krav för att främja biologisk mångfald

Kra för att främja biologisk mångfald som tillämpats i upphandlingar det senaste året	Ställer ni kravet regelmässigt?		
	Ja	Nej	Ej relevant
Ekologiska livsmedel och MSC/ASC märkt fisk			X
Övriga hållbarhetsmärkningar som innehåller kra som främjar biologisk mångfald (exempelvis: FSC, PEFC, FFP)	X		
Kra på grönytefaktor eller andra insatser för att främja biodiversitet vid projektering/entreprenader	X		

Krav för jämlikhet och lika rättigheter

Kra för jämlikhet och lika rättigheter som tillämpats i upphandlingar det senaste året	Ställer ni kravet regelmässigt?		
	Ja	Nej	Ej relevant
Antidiskrimineringsklausulen	X		
Sysselsättningsfrämjande villkor	X		
Genomför barnkonsekvensanalys i upphandlingsprocessen	X		

Stadsfastigheter har (med hjälp av upphandlingsenheten på stadskontoret) genomfört en barnkonsekvensanalys som del av förstudien i två upphandlingar, dels driftsteknisk förvaltningsentreprenad, dels utemiljöentreprenad.

Arbetsrättsliga krav

Arbetsrättsliga krav som tillämpats i upphandlingar det senaste året	Ställer ni kravet regelmässigt?		
	Ja	Nej	Ej relevant
Arbetsrättsliga villkor för lön, semester och arbetstid	X		
Hållbara leveranskedjor (ILO:s kärnkonventioner m.fl.)	X		
Krav på rättvisemärkta produkter (exv. Fairtrade)	X		
Krav på systematiskt arbetsmiljöarbete	X		
Etiska krav på natursten		X	

Tillgänglighetskrav

Tillgänglighetskrav som tillämpats i upphandlingar det senaste året	Ställer ni kravet regelmässigt?		
	Ja	Nej	Ej relevant
Krav på universell utformning		X	
Digital tillgänglighet i form av krav standarder/specifika funktioner	X		
Krav på tillgängliga alternativ/lösningar	X		

En stor del av stadsfastigheters avtal avser nybyggnation, ombyggnation och drift där tillgänglighetskrav följer bygglagstiftning och hanteras genom bygglov.

Upphandlingar det senaste året i vilka sociala företag har lämnat anbud

Upphandling	Socialt företag

Produkt och verksamhetsområden där nya inköpslösningar efterfrågas

Malmö stad genomför årligen inköp för cirka nio (9) miljarder kronor. Det innebär att stadens inköp motsvarar en väsentlig andel av stadens totala omsättning om 23 miljarder kronor. Kraften i stadens inköp är påtaglig men det krävs ökad samordning för att på ett samlat sätt fokusera på de politiska ambitionerna när det gäller social och miljömässig hållbarhet och innovativa inköpslösningar. Ett första steg är att skapa en överblick genom att nämnderna identifierar och rapporterar förslag på behov av nya inköpslösningar.

Nya (innovativa) inköpslösningar kan bli aktuella när befintliga lösningar inte är tillräckligt effektiva, har för låg kvalitet, är för dyra eller saknas helt. I sådana fall finns anledning att uppmuntra till nya lösningar.

Nedan ger nämnden ge förslag på produkt- eller verksamhetsområden där nya inköpslösningar efterfrågas.

Stadsfastigheter har under 2022 fortsatt sitt arbete med cirkulärt byggande och fastighetsförvaltning. Man ser stora möjligheter att framåt ha ett ökat fokus på renovering, komponentbyten och rekonditionering, i stället för byte till nya produkter och byggmaterial.

Framöver finns stora behov av att säkerställa att stadsfastigheter har ett ökat demonteringsfokus i planerade rivningar. Till exempel genom delade entreprenader där en demontering handlas upp separat och efterföljs av en rivning, då den kompetens som krävs för dessa båda delar idag inte återfinns hos samma aktörer.

Återbruk, möjlighet till rekonditionering/reparation och användning av digitala verktyg för att underlätta cirkulär fastighetsförvaltning är även en mycket viktig del i det funktionsentreprenadavtal som nyligen slutits med ett antal aktörer. Genom tydliga krav kopplade till cirkulära arbetssätt, intern kompetens, tydlig rapportering och nära samverkan med stadsfastigheter för att utveckla cirkulära arbetssätt i de avtal som slutits, kommer man även att ha en mycket bra grund för att bli mer cirkulära och därmed med klimat- och resurseffektiva i fastighetsförvaltningen.

Genom att arbeta med måltal i projektering och upphandling av nybyggnation framåt skapar stadsfastigheter incitament för att identifiera klimat- och resurseffektiva lösningar i alla större projekt. Klimatkalkyler används som verktyg och hjälper oss, projekterande konsulter och entreprenörer att hitta klimat- och kostnadseffektiva lösningar genom alla faser av projekten.

Stadsfastigheter har lagt in klimatkrav i projekteringsanvisningarna genom exempelvis klimatbudget i nyprojektering, vilket innebär att en nyproducerad byggnad får ett tak på klimatavtryck (utsläpp per kvadratmeter) när det byggs, här räknas exempelvis arbetsmaskiner, byggmaterial och transporter in. Det innebär att entreprenörer kommer att klimatberäkna, vilket man inte gjort hittills. Den uppgiften har lagts på arkitekt och konstruktör i dagsläget. Detta innebär att det inte behöver göras en ny upphandling utan endast en utökning av konsulttimmar.

I och med nytt politiskt beslut att solceller ska installeras på alla tak där det är möjligt innebär det mer arbete med solceller. Stadsfastigheter ser även över möjligheten till batterilagring som innebär att man kan lagra producerad solenergi.

Skolresturangen efterlyser krav i staden på att samköra leveranser tillsammans i förvaltningarna för att optimera rutter och bidra till en hållbar stad. Genom att investera i ett centrallager för Malmö stad kan leveranser samköras internt, vilket ökar möjligheten till översyn av alla leveranser. Kompletterat med ett utökat cykelbud.

Skolrestauranger önskar en webbaserad plattform som alla i staden har tillgång till och kan lägga upp produkter i som kan användas i andra verksamheter. Detta är på gång i staden och kan bidra till en hållbar stad genom att främja återbruk och fler cirkulära system.

Kommunteknik genomförde under 2021 en upphandling gällande liftar där man gick längre än de

objektsspecifika krav som uppdragsgivaren fastighets- och gatukontoret ställt. Man ställde miljömässigt mer långtgående krav på leverantören avseende drivmedel innebärande att alla små liftar som upphandlades enbart drivs med el och att alla större liftar enbart drivs med HVO 100 Biodrivmedel.

Produkt och verksamhetsområden där mer hållbara inköp efterfrågas

Nämnden ska även, utifrån förvaltningens inköpsbehov de kommande två åren, ge förslag på områden där behovet potentiellt kan lösas på ett mer hållbart sätt.

IT och digitaliseringsavdelningen kommer att fortsätta arbeta med att förlänga livslängden på IT-produkter samt öka andelen uttjänta IT-produkter som återlämnas. Målet är 100% återlämnande.

Skolrestauranger efterlyser ett stadsövergripande avtal för transporter för att kunna minska transporter och optimera rutter.